

G CONSELLERIA
 O PRESIDÈNCIA
 I I ADMINISTRACIONS
 B PÚBLIQUES
 / ESCOLA BALEAR
 ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

UNITAT 4

POLÍTQUES PER A LA GOVERNANÇA DE DADES

CONTINGUTS

[1. Principis per a la governança de dades.....2](#)
[2. El govern de les dades.....3](#)
[3. La qualitat de les dades.....4](#)
[4. Seguretat i privacitat de dades.....5](#)

1.1

OBJECTIUS

Identificar les etapes que formen les iniciatives d’obertura de dades des del punt de vista estratègic, legal i econòmic

Autor/a: Servei de Sistemes d’Informació

Data d’elaboració: 15/12/2022

Aquesta obra es difon mitjançant la llicència [Creative Commons Reconeixement-No-Comercial-CompartirIgual 4.0 Internacional](#).

1. Principis per a la governança de dades

En l'actualitat, la dada constitueix un dels actius principals de les organitzacions i, com a tal, necessita ser tractada de manera convenient per maximitzar el seu valor i minimitzar els riscos associats a la pèrdua, l'obsolescència o la integritat de la informació. És aquí on la implantació d'una correcta gestió i una governança de dades s'ha convertit en una activitat estratègica per a qualsevol tipus d'organització, pública o privada.

En el pla estatal, la governança de dades forma part de l'[Agenda Espanya Digital 2025](#), amb la finalitat de millorar l'eficiència i la transparència de la gestió de les dades de la ciutadania i les empreses, així com per al desenvolupament de serveis públics impulsats per les dades.

En aquest context, la normalització d'un marc de treball per a la governança de dades és essencial per a l'èxit de la transformació digital de les organitzacions. Aquesta normalització es basa en els quatre principis següents:

- Governança de dades.
- Qualitat de les dades.
- Seguretat i privacitat de dades.

Amb aquest objectiu, l'Associació Espanyola de Normalització (UNE) ha publicat diversos materials de suport per garantir que les dades d'una organització es gestionin i es governin correctament, tant internament com mitjançant contractacions externes.

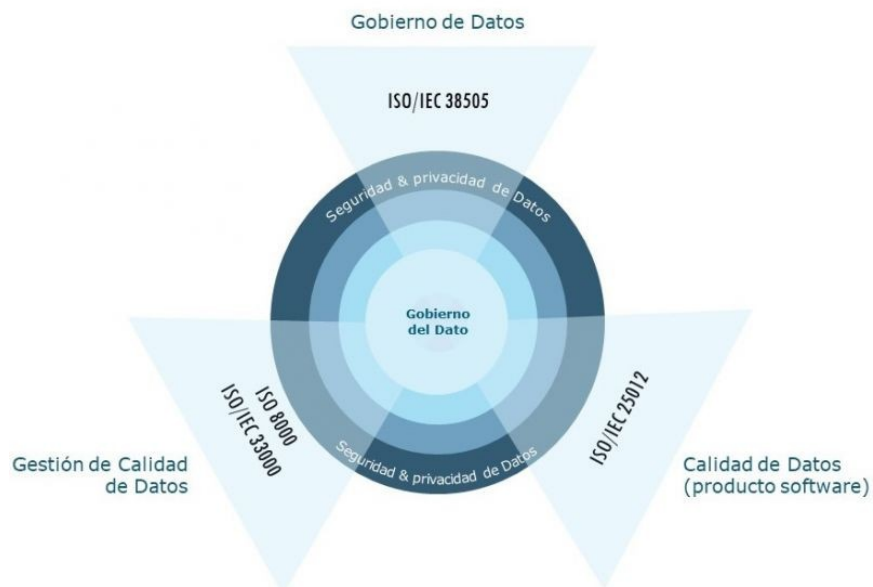

Figura 1. Material de suport publicat per l'UNE.

En els apartats següents analitzarem breument cada un d'aquests tres principis.

2 El govern de les dades

Podem definir la governança de les dades com el conjunt de normes i mitjans (mecanismes d'intercanvi, acords i normes tècniques) emprats per facilitar l'ús compartit de les dades de manera segura, fins i tot amb tercers de confiança.

La implantació efectiva d'aquest tipus de procediments per a la gestió de la informació condueix a millorar els resultats de les organitzacions: col·loca la dada com un element central i la tracta com un dels actius més importants que tenen les organitzacions actualment.

Entre les tasques que s'han d'implementar dins d'aquesta àrea hi figuren la definició, l'aprovació i la comunicació d'estratègies, polítiques i estàndards entorn de la dada. Tot seguit, les comentam:

- **Estratègia de dades.** En termes generals, una estratègia és un conjunt d'opcions i decisions que s'acorden per aconseguir uns objectius d'alt nivell. Quan ens referim a les dades, l'estratègia ha de definir un pla per mantenir i millorar la qualitat de les dades, la integritat, la seguretat i l'accés per a la consecució de les fites de l'empresa.
- **Política de dades.** Es tracta de declaracions concretes que descriuen «què» es pot fer amb la dada i «com» ha de ser tractada. S'inclouen en aquest punt aspectes com la recuperació, l'accés, l'ús, l'intercanvi, l'emmagatzematge i la conservació de la dada.
- **Estandardització de dades.** Són les normes i directrius que fan referència a estàndards de nomenclatura, normes de definició, dominis d'ús, requisits de la informació, etc.

La definició d'aquest marc de treball permetrà a les organitzacions aconseguir els objectius següents:

- Garantir que les dades s'empren correctament, ja sigui per evitar la introducció d'errors o per bloquejar el possible ús indegut de les dades subjectes a algun tipus de restricció (dades de caràcter personal, dades confidencials, etc.).
- Permetre l'analítica de dades dins l'organització.
- Millorar la qualitat de les dades.
- Reduir els costos associats a la gestió de les dades.
- Millorar l'accés a les dades per part de perfils especialitzats (*data scientist*, *data steward*) o usuaris comercials.
- Millorar la presa de decisions empresarials.

Malgrat tot, per beneficiar-se de les dades com a actiu corporatiu, la cultura organitzativa ha de prendre consciència del valor de la dada i de la seva gestió. Fins i tot amb la millor estratègia de dades, els plans de govern i de gestió de dades no tindran èxit si l'organització no accepta i promou una gestió del canvi.

3 La qualitat de les dades

La gestió de la qualitat de les dades té l'objectiu de controlar que les dades recollides pels sistemes d'informació s'ajusten al propòsit pel qual foren recopilades.

D'acord amb el model de qualitat definit per la [Norma ISO/IEC 25012](#), les dades de qualitat es caracteritzen pel conjunt d'atributs següent:

- **Completesa.** Verifica que un conjunt d'atributs de les dades sempre tinguin valors assignats.
- **Consistència.** Garanteix que els valors de les dades són coherents i no entren en conflicte respecte a altres conjunts de dades.
- **Vigència.** És el grau en què la informació està actualitzada respecte a possibles canvis motivats pel pas del temps.
- **Precisió.** Es refereix al nivell de detall de les dades representades. En general, es pot definir com una mesura de l'exactitud, en què les dades representen correctament les entitats de la «vida real».
- **Oportunitat.** Mesura el temps transcorregut entre el punt en què s'espera la informació i el moment en què es posa a disposició.
- **Unicitat.** Assegura que la dada és única dins un conjunt d'informació determinat.
- **Validesa.** Garanteix que els valors de les dades s'ajusten al domini de valors esperat (precisió, tipus, rangs de valors, valors predefinitos, etc.). Les dades han de complir les expectatives de dins el context en el qual foren creades (per exemple, nombre d'ocurrències diàries esperades per a un determinat esdeveniment).

Tot i això, quan ens referim a la qualitat de les dades no només tenim en compte les característiques anteriors, sinó també els processos emprats per millorar-les o els que es fan servir per mesurar-ne la qualitat.

L'avaluació de la qualitat de les dades permetrà revelar problemes o anomalies que puguin afectar la consecució dels objectius de negoci i establir lindars d'acceptabilitat de la informació gestionada. La qualitat, per tant, dependrà del context d'ús de la dada i, en general, de la cobertura que aquestes dades donen a les expectatives i les necessitats del consumidor.

Un altre aspecte fonamental en la gestió de la qualitat de les dades és la metainformació. Disposar d'un procés sòlid pel qual es defineixen i descriuen les dades permet a les organitzacions formalitzar i documentar els estàndards i requisits mitjançant els quals es pot mesurar la qualitat de les dades.

Així doncs, una gestió correcta de la metainformació ens permetrà:

- Documentar i gestionar el coneixement organitzatiu entorn del negoci.
- Assegurar que les persones entenguin el contingut de les dades i les puguin emprar de manera coherent.
- Comprendre les semblances i les diferències entre dades que provenen de diferents parts de l'organització.
- Definir estàndards d'ús de metadades que habilitin l'intercanvi i la interoperabilitat de la informació.

4 Seguretat i privacitat de dades

Finalment, la seguretat en les dades preveu el conjunt de polítiques i procediments que assegurin que les persones adequades les poden emprar i actualitzar de manera correcta, d'acord amb la finalitat i l'ús per a les quals foren recopilades.

L'objectiu de la seguretat de les dades és protegir els actius d'informació d'acord amb els requisits de privacitat i confidencialitat establerts. Aquests requisits poden provenir de diversos àmbits:

- **Preocupacions dels interessats.** Les organitzacions han de vetlar per les necessitats de privacitat i confidencialitat de les parts interessades (clients, pacients, ciutadans, estudiants, proveïdors, etc.).
- **Regulacions governamentals.** Es tracta del conjunt de normes que protegeixen els interessos de seguretat dels interessats (restriccions d'accés, normativa d'obertura, transparència, rendició de comptes, etc.). En aquest punt, s'han de tenir en compte normes com el Reglament general de protecció de dades de la Unió Europea ([RGPD](#)) o la Llei orgànica de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals ([LOPD-GDD](#)),

- **Preocupacions comercials de domini privat.** Estan encaminades a protegir possibles avantatges competitiu proporcionats per la propietat intel·lectual o el secret comercial.
- **Necessitats d'accés legítim a la informació.** Es donen quan hi ha interessos legítims perseguits pel responsable de tractament o per un tercer, sempre que no entrin en conflicte amb els drets i les llibertats fonamentals de l'interessat.

Els procediments per complir aquests requisits de seguretat es poden classificar en quatre grans grups bàsics:

- **Accés.** Permet que les persones amb autorització accedeixin als sistemes de manera oportuna. Emprat com a verb, el terme *accedir* significa la possibilitat de connectar-se de forma efectiva a un sistema d'informació i treballar amb les dades. Emprat com a substantiu, *accés* indica que la persona disposa d'una autorització vàlida per a les dades.
- **Autenticació.** Consisteix a validar que els usuaris són qui realment diuen ser. Quan un usuari intenta iniciar sessió en un sistema, el sistema ha de verificar que la persona és qui diu que és. Les contrasenyes són una manera de fer-ho, però també hi ha mecanismes més estrictes que inclouen un doble factor d'autenticació, un conjunt de preguntes que s'han de respondre o l'enviament d'una empremta digital. Totes les transmissions durant l'autenticació han de ser encriptades per evitar el robatori de la informació d'autenticació.
- **Autorització.** Implica identificar les persones adequades i concedir-los els privilegis concrets per actuar sobre la informació.
- **Auditoria.** Consisteix a registrar les activitats de l'usuari per poder garantir el compliment de la normativa i la conformitat amb la política de tractament de l'organització. Els professionals de la seguretat de la informació revisen periòdicament els registres i els documents per validar el compliment de les normatives, les polítiques i la seguretat estàndard.

L'èxit en la seguretat sobre les dades està molt lligat a la cultura corporativa de les organitzacions. Tot i que el nivell de maduresa en la gestió de la seguretat de les dades s'ha incrementat els darrers temps, encara hi ha oportunitat de millora.

BIBLIOGRAFIA

Associació Espanyola de Normalització (2022). *Estándares para la economía del dato*. Disponible a: https://www.une.org/normalizacion_documentos/Estandares_economia_del_dato.pdf.

DAMA International (2017). *DAMA-DMBOK: Data Management Body of Knowledge*, Technics Publications.

Secretaria d'Estat de Digitalització i Intel·ligència Artificial (2022). *Normas técnicas para un correcto gobierno del dato*. Disponible a: <https://datos.gob.es/es/documentacion/normas-tecnicas-para-un-correcto-gobierno-del-dato>.

Suo, Amanda (2022). «Buen gobierno del dato gracias a los estándares», *La Revista de la Normalización Española*, núm. 46. Disponible a: <https://revista.une.org/46/buen-gobierno-del-dato-gracias-a-los-estandares.html>.